

Ελληνική Δημοκρατία
Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό
Ίδρυμα Ηπείρου

Κλινική Άσκηση στη Λογοπαθολογία 1

Ενότητα 8: Η Ψυχοκινητική Ανάπτυξη

Ταφιάδης Διονύσιος

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Τμήμα Λογοθεραπείας

Κλινική Άσκηση στη Λογοπαθολογία 1

Ενότητα 8: Η Ψυχοκινητική Ανάπτυξη.

Ταφιάδης Διονύσιος

Εργαστηριακός Συνεργάτης

Ιωάννινα, 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «**Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση**» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Ηπείρου**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σκοποί ενότητας

- Αναφορά στην έννοια της ψυχοκινητικής ανάπτυξης και της σημασίας του για την λογοθεραπευτική πρακτική.

Περιεχόμενα ενότητας

- Θεωρίες
- Ορισμός Ψυχοκινητικότητας
- Μέθοδοι Διάγνωσης
- Ψυχοκινητική Αγωγή

Θεωρίες

Θεωρίες (1 από 9)

- Ο όρος «ψυχοκινητική ανάπτυξη» (development) αποδίδεται στη συνεχή και δυναμική εξεργασία που πραγματοποιείται κλιμακωτά, σύμφωνα με μια εξελικτική ιεραρχία ως προς την εμφάνιση των δεξιοτήτων, για να φθάσει ο οργανισμός στην πληρότητα.

Θεωρίες (2 από 9)

- Η ψυχοκινητική ανάπτυξη του ανθρώπου έχει ορισμένα χαρακτηριστικά για τα οποία έχουν διατυπωθεί κατά καιρούς διάφορες θεωρίες. Η γνώση των θεωριών της ψυχοκινητικής ανάπτυξης βοηθά στην κατανόηση και εκτίμησή της.

Θεωρίες (3 από 9)

- Κατά τη θεωρία του Gesel, όλη η ψυχοκινητική εξέλιξη του ανθρώπου στηρίζεται στην ωρίμανση του νευρικού συστήματος και των άλλων συστημάτων βάσει προκαθορισμένου για κάθε άτομο σχήματος. Ο Gesel περιέγραψε τέσσερις τομείς της ανάπτυξης: την αδρή και λεπτή κινητικότητα, την προσαρμοστικότητα και την προσωπικότητα – κοινωνικότητα.

Θεωρίες (4 από 9)

- Κατά τον Piaget η προσαρμογή θεωρείται ουσιώδες στοιχείο της ανάπτυξης και παρουσιάζει δύο φάσεις:
- Τη φάση της αφομοίωσης (λήψη & ενσωμάτωση εμπειριών)
- Τη φάση της κυρίως προσαρμογής (τροποποίηση συμπεριφοράς ανάλογα με τις εμπειρίες).

Θεωρίες (5 από 9)

- Κατά τον Piaget η ψυχοκινητική ανάπτυξη είναι αποτέλεσμα τεσσάρων παραγόντων
- Της ωρίμανσης του νευρικού συστήματος
- Της εμπειρίας, δηλαδή της επίδρασης του περιβάλλοντος στο άτομο

Θεωρίες (6 από 9)

- Της κοινωνικοποίησης, δηλαδή της επίδρασης του αποτελέσματος από την επαφή και συνεργασία με άλλα πρόσωπα του περιβάλλοντος
- Της εξισορρόπησης και αυτορρύθμισης, δηλαδή της επίτευξης αρμονικών σχέσεων του ατόμου με τον εαυτό του.

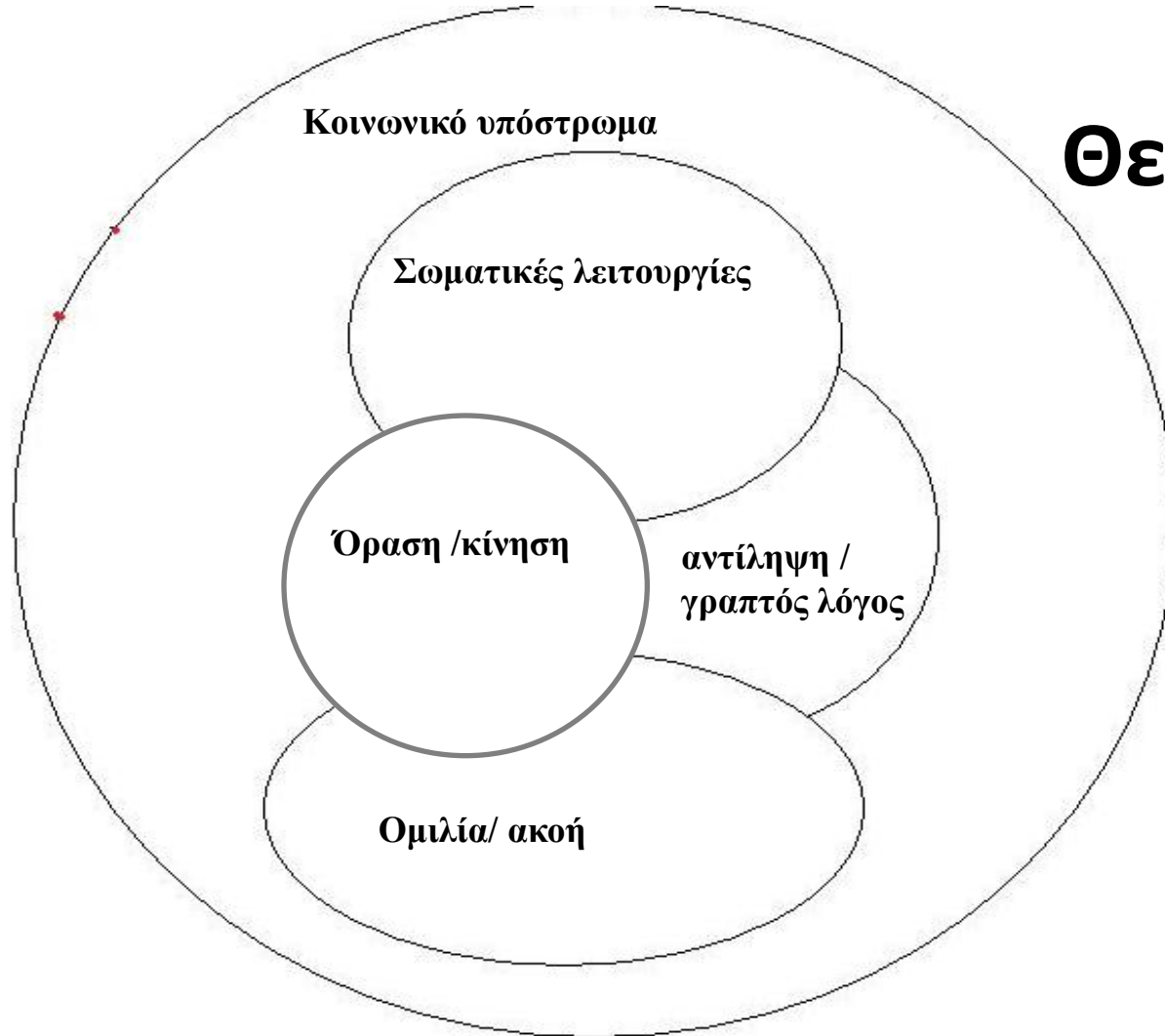

Θεωρίες (7 από 9)

- Ο Erikson πιστεύει ότι απαραίτητα στοιχεία για κάθε επίπεδο ανάπτυξης του παιδιού είναι η ενημέρωση και η σταθερότητα. Αυτό επιτυγχάνεται με την εξισορρόπηση αντίθετων επιδράσεων.
- Κατά τον Erikson, τα στάδια της ψυχοκινητικής εξέλιξης και προσωπικότητας είναι πέντε:
- Βρεφική ηλικία: στάδιο εμπιστοσύνης και ασφάλειας.
- Νηπιακή ηλικία: στάδιο απόκτησης αισθήματος αυτονομίας.

Θεωρίες (8 από 9)

- Προσχολική ηλικία: στάδιο απόκτησης αισθήματος πρωτοβουλίας.
- Σχολική ηλικία: στάδιο φιλοπονίας και εργατικότητας.
- Εφηβική ηλικία: στάδιο αναγνώρισης ταυτότητας, συνειδητών πράξεων, ιδεολογικού προσανατολισμού, σεξουαλικών προτιμήσεων, επαγγελματικού προσανατολισμού, διοικητικών ικανοτήτων.

Θεωρίες (9 από 9)

Οι βασικές λεωφόροι
της μάθησης

Ορισμός Ψυχοκινητικότητας

Ορισμός Ψυχοκινητικότητας (1 από 4)

- Ο όρος ψυχοκινητικότητα κατά πολλούς μελετητές χρησιμοποιείται για να δηλώσει δύο καταστάσεις:
- α) έκφραση του ανθρώπου διαμέσου της στάσης ή της κίνησης του και
- β) μια θεραπευτική ιδιοσύσταση μέσα από την οποία δίνονται οι αναλύσεις των κινητικών διαταραχών και η θεραπευτική καταχωρισμένη ιδιαιτερότητα της κίνησης (Τραυλός, 1998)

Ορισμός Ψυχοκινητικότητας (2 από 4)

- Μέσα από την ψυχοκινητικότητα το νήπιο υποβοηθείται να αναπτυχθεί συνολικά, αφού συμβάλλει αποφασιστικά:
- στην ανακάλυψη του γνωστικού σχήματος του σώματος, στις δύο πλευρές του σώματος και στη ανάπτυξη της λεπτής κινητικότητας.

Ορισμός Ψυχοκινητικότητας (3 από 4)

- στην ανίχνευση και κατανόηση του χώρου, χρόνου και του ρυθμού.
- στην επικοινωνία με την κοινωνία
- στην έκφραση και τη δημιουργία
- στην ολόπλευρη και συνολική ψυχοσωματική ανάπτυξη.

Ορισμός Ψυχοκινητικότητας (4 από 4)

- Σύμφωνα με την Κούγιαλη, η μελέτη της ψυχοκινητικότητας περιλαμβάνει πέντε (5) κεφάλαια πολύ ξεχωριστά, τα οποία είναι τα εξής:
- Η ανάπτυξη του σωματικού σχήματος
- Η αμφιπλευρικήτητα
- Ο χωρικός προσανατολισμός
- Ο χρονικός προσανατολισμός
- Ο γραφισμός

Νευροψυχολογική Ωρίμανση

Νευροψυχολογική Ωρίμανση (1 από 10)

$$\begin{aligned} & \text{Νευροψυχολογική ωρίμανση} \\ & = \\ & \text{Βιολογική ωρίμανση εγκεφάλου} \\ & + \\ & \text{Ψυχολογική ανάπτυξη} \end{aligned}$$

Νευροψυχολογική Ωρίμανση (2 από 10)

- Α) Γνώση των μερών του σώματος και της διάστασης του χώρου
- Β) Το σωματικό σχήμα
- Γ) Προσανατολισμός και δόμηση στο χώρο
- Δ) Χρονικός προσανατολισμός
- Ε) Κινητικότητα
- ΣΤ) Οπτική αντίληψη και οπτικοκινητικός συντονισμός
- Ζ) Πλευρίωση (Τραυλός, 1998)

Νευροψυχολογική Ωρίμανση (3 από 10)

α) **ανάπτυξη και εξέλιξη της κίνησης και των κινητικών δεξιοτήτων.** Κίνηση είναι η διαδικασία με την οποία, μέσω της ωρίμανσης και εκπαίδευσης (εμπειρίας), το άτομο αποκτά την ικανότητα χρησιμοποίησης του σώματος του. Αρχίζει με αδρές και αδιαφοροποίητες δεξιότητες και καταλήγει σε εκλεπτυσμένες και διαφοροποιημένες.

Νευροψυχολογική Ωρίμανση (4 από 10)

β) Συναισθηματική ανάπτυξη και η συμπεριφορά είναι τα στοιχεία που καθορίζουν την προσαρμογή του ατόμου στο περιβάλλον. Η νοημοσύνη δεν αφορά μόνο την αντιληπτική ικανότητα προσαρμογής στους όρους και τις απαιτήσεις του περιβάλλοντος.

Νευροψυχολογική Ωρίμανση (5 από 10)

Δοκιμασίες εκτίμησης στη νεογνική και βρεφική ηλικία

- Η κλινική εξέταση του νεογνού αμέσως μετά τη γέννησής του, καθώς και οι αντανακλαστικές του αντιδράσεις αποτελούν τα πρώτα ενδεικτικά σημεία της φυσικής του κατάστασης και τα πρώτα προγνωστικά της μετέπειτα ψυχοκινητικής του εξέλιξης.

Νευροψυχολογική Ωρίμανση (6 από 10)

Δοκιμασίες εκτίμησης στη νεογνική και βρεφική ηλικία

- Η περιοδική εκτίμηση των αντιδράσεων κατά τη βρεφική, νηπιακή και παιδική ηλικία δίνει στοιχεία για την εξέλιξη του παιδιού και επιτρέπει την έγκαιρη παρέμβαση, όταν διαπιστώνεται κάποια παρέκκλιση από τα φυσιολογικά πρότυπα.
- Apgar score: η πρώτη εκτίμηση του νεογνού αμέσως μετά τη γέννησή του.

Νευροψυχολογική Ωρίμανση (7 από 10)

- Η Ψυχοκινητική Διάγνωση, διάγνωση με στόχο την ανάπτυξη & εκπαίδευση των μαθητών. Στις περιπτώσεις όπου διαπιστώνονται αποκλίσεις από την «φυσιολογική ανάπτυξη», σκοπός της ψυχοκινητικής διάγνωσης είναι να καταγράψει τα ακόλουθα στοιχεία:
- Ποιος είναι ο βαθμός ανάπτυξης του μαθητή, και στις περιπτώσεις αποκλίσεων από το φυσιολογικό να ανακαλύψει τα αίτια της απόκλισης.

Νευροψυχολογική Ωρίμανση (8 από 10)

- Από ποιους εσωτερικούς ή εξωτερικούς παράγοντες της ζωής του μαθητή επηρεάζεται η ψυχοκινητική του ανάπτυξη.
- Ποια είναι η καταλληλότερη αγωγή για την υποστήριξη της σωστής εκπαίδευσης και κατά συνέπεια για την ανάπτυξη του μαθητή.

Νευροψυχολογική Ωρίμανση (9 από 10)

- Το σχέδιο μιας ψυχοκινητικής διάγνωσης αποτελείται από τα ακόλουθα μέρη:
- Εισαγωγή
- Το Ιστορικό
- Η διαγνωστική έκθεση ή παράθεση των δικών μας αποτελεσμάτων
-

Νευροψυχολογική Ωρίμανση (10 από 10)

- Το σχέδιο μιας ψυχοκινητικής διάγνωσης αποτελείται από τα ακόλουθα μέρη:
- Το ερευνητικό εύρημα ή ανάλυση των αποτελεσμάτων
- Η τοποθέτηση του εκπαιδευτικού ή προτάσεις της παρεμβατικής αγωγής

Μέθοδοι Διάγνωσης

Μέθοδοι Διάγνωσης (1 από 4)

- Τις μεθόδους της ψυχοκινητικής διάγνωσης μπορούμε να τις χωρίσουμε στις ακόλουθες κατηγορίες:
- **Κινησιοσκόπηση**
- **Κινησιομέτρηση**
- **Κινησιογράφηση**

Μέθοδοι Διάγνωσης (2 από 4)

- Από όλα τα παραπάνω είναι εμφανές ότι οι άξονες πάνω στους οποίους οφείλει να κινηθεί μια ψυχοκινητική διάγνωση των μαθητών είναι οι ακόλουθοι:
 - Η παρατήρηση της συμπεριφοράς του μαθητή
 - Η συνομιλία, επαφή, «συνέντευξη» με το μαθητή
 - Το διαγνωστικό ερωτηματολόγιο - «συνέντευξη» με τους γονείς του μαθητή
 - Η χρήση ψυχοκινητικών Τεστ διάγνωσης

Μέθοδοι Διάγνωσης (3 από 4)

Ερευνητικά εργαλεία της Ψυχοκινητικής διάγνωσης

- Τεστ LOS 18
- Τεστ διάγνωσης της ποιότητας του νευρομυϊκού συντονισμού ολόκληρου του σώματος ΚΤΚ
- Η γραφοκινητική εικόνα & τομείς ανίχνευσης μέσω της γραφοκινητικής εικόνας

Μέθοδοι Διάγνωσης (4 από 4)

Αναπτυξιακές Δοκιμασίες (TEST)

- Οι δοκιμασίες που χρησιμοποιούνται συχνότερα είναι:
- WISC (Weshsler Intelligence Scales for Children)
- Αναπτυξιακή κλίμακα Denver Test
- Griffiths Test No 1 & No 2.

Ψυχοκινητική Αγωγή

Ψυχοκινητική Αγωγή (1 από 6)

- Πώς όμως είναι δυνατό να χειριστούμε κατάλληλα την Ψυχοκινητική Αγωγή, προκειμένου να προσφέρουμε στο παιδί τις γνώσεις για τις διάφορες έννοιες που είναι απαραίτητες για την ανάπτυξη και επιβίωση τους.
- Ο τρόπος δεν είναι άλλος από αυτόν της **φυσικής μάθησης**.

Ψυχοκινητική Αγωγή (2 από 6)

- Δηλαδή, η έννοια που θέλουμε να αποκτήσει το παιδί, παρουσιάζεται στην αρχή με ασκήσεις κινητικότητας, (μετακίνηση σώματος), στη συνέχεια με αισθητηριοκινητικές ασκήσεις (χειρισμός αντικειμένων) και τελικά με αντιληπτικοκινητικές ασκήσεις (ασκήσεις λεπτής κινητικότητας σε συνδυασμό με την οπτική αντίληψη).

Ψυχοκινητική Αγωγή (3 από 6)

- Η κεντρική ιδέα της ψυχοκινητικής Αγωγής διακηρύσσει ότι το παιδί χάρη στη συνεχή πρόσκτηση κινητικών εμπειριών, κατορθώνει να ανταποκρίνεται όλο και καλύτερα στις απαιτήσεις του περιβάλλοντος τόσο σε ατομικό όσο και σε ομαδικό επίπεδο. το παιδί, όταν του απαιτηθεί από το περιβάλλον, απαντά στα ερεθίσματα που δέχεται από αυτό χρησιμοποιώντας κάθε φορά την πιο αποτελεσματική, «προσφιλή» κινητική εμπειρία που διαθέτει στο «ρεπερτόριό του».

Ψυχοκινητική Αγωγή (4 από 6)

Σκοποί Ψυχοκινητικής Αγωγής

- *Γενικός σκοπός:*
- Ο σκοπός της Ψυχοκινητικής Αγωγής (αγωγή μέσα από την κίνηση) είναι μέσα από τις ποικίλες κινητικές και αθλητικές δραστηριότητες, να συμβάλλει στην σωματική, ψυχική και συναισθηματική ανάπτυξη των μαθητών, με άλλα λόγια στην ανάπτυξη μιας πολύπλευρης προσωπικότητας.

Ψυχοκινητική Αγωγή (5 από 6)

- *Επιμέρους σκοποί:*
- Ψυχοκινητικές εμπειρίες που σχετίζονται με την αντίληψη του σώματος (σχήμα του σώματος – κινητικές δυνατότητες που διαθέτει ο μαθητής)
- Ψυχοκινητικές εμπειρίες που σχετίζονται με την αντίληψη του χρόνου
- Ψυχοκινητικές εμπειρίες που σχετίζονται με την αντίληψη των αντικειμένων του κόσμου που μας περιβάλλει

Ψυχοκινητική Αγωγή (6 από 6)

- *Επιμέρους σκοποί:*
- Ψυχοκινητικές εμπειρίες που σχετίζονται με την ανάπτυξη ικανοτήτων που βοηθούν την κοινωνικοποίηση του ατόμου όπως συνεργασία, θάρρος, νευρομυική συνέργεια, η ισορροπία, η αλτικότητα, ο συγχρονισμός, η νευρομυική συνέργεια ματιού χεριού, η λεπτή κινητικότητα, η γραφοκινητική ικανότητα.

Βιβλιογραφία

- Αγγελοπούλου-Σακαντάμη Α., (2004). Ειδική Αγωγή. *Αναπτυξιακές διαταραχές & χρόνιες μειονεξίες*. Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη.
- Ανίχνευση και εντοπισμός των δυσκολιών στην ψυχοκινητικότητα με έμφαση στη λεπτή κινητικότητα. (Α) *Άτυπη εκπαιδευτική αξιολόγηση στη μαθησιακή ετοιμότητα. Περιοχή II – Ψυχοκινητικότητα (ΥΠ.Ε.Π.Θ.- Π.Ι.2000:90-91)*.
- Γιαννετοπούλου, Α. (2002). ΕΠΕΑΕΚ II. Γλωσσική ανάπτυξη και διαταραχές.
- Μπίνιας, Ν. (2003). Δεξιότητες Νηπίου για Σχολική Ετοιμότητα.
- Παντελιάδου, Σ. (2000). Μαθησιακές δυσκολίες και εκπαιδευτική πράξη. Αθήνα. Εκδόσεις Ελληνικά γράμματα
- Τραυλός, Α. Κ. (1998). Ψυχοκινητική ανάπτυξη παιδιών ηλικίας 2-7 χρόνων. Αθήνα: Σαββάλας

Σημείωμα Αναφοράς

Ταφιάδης Δ. Κλινική άσκηση στη Λογοπαθολογία 1. ΤΕΙ Ηπείρου. Διαθέσιμο από:

<http://eclass.teiep.gr/courses/LOGO135/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά Δημιουργού-Μη Εμπορική Χρήση-Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 Διεθνές [1] ή μεταγενέστερη. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, Διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.el>

ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη Δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

